

AGUR, ALDEKOA TA ATUTXA 'TAR JON ANDONI ARTEA:

Ezker aldetik eta beko lerrotik asita: 1.- Jon Erdoiza Artetxe, 2.- Jon Aldekoa Atutxa, 3.- Jose Luis Duñabeitia., 4.- Iñaki Aldekoa Atutxa., 5.- Jose Luis Gabikaldekoa., 6.- Fermin Enzina.

Bizkaian, Arratiko erri txikerra eta polita da bere 12'41 kilometru karratu-arekin eta 785 biztanle gitxi gora beran.

Igorretik urrean eta Arratiko ertzean, Iparraldetik Arantzazu, Ekialdetik Dima, Zeanuri ta Areatza, Egoaldetik Orozko eta mendebaletik Zeberio 'ko erri mugakideakaz inguratuta, Arratiko erreka nagusi eta mendi barrenaren osasungarrizko usai gozoan, euskal zentzuzko senidetasunean alai bizi dan erri bat da.

Nekazaritza, abelzaintza ta zurgintzak dira beren bizirako ogiaren iturriak, nai eta gure Aldekoa ta Atutxa 'tar Jon Andoni lez, gazteak inguruko errietara urten bear, gaurko jendekuntzazko bizitzak eskatzen dauan neurrian bizi izateko.

Bere edestian, Arratiarren merindadeko eleiz-aurre batzarrekoa zan, eta erdi mendeko aldiaren alderditarren borrokatan, Ganboatarren alde jokutzen ebana.

Eta azkeneko borrokan, 1.937'an ekaiñaren 16an Franko faziztaren gudalozte indarrek Ego-Euskalerrri guztia lez, espainiar oinpean jarri eben.

Jon 'en bizi kondaira.

1.933'an Epailla'ren 30'ean jaio zan Artea 'ko erritxuan, Erriko Enparantzaren 42'n zenbakian, ez dakit eurak egin ba eben, bere emazte Juanita 'gaz bizi izan diran etxea, baiña lenago berton egon zan etxe zarrean jaio zan.

Beren ikas bidea, Igorreko marianistetan asi zan, Derioko abade ikastetxean urte bi, eta Bilbaon salerosketaren ikasketakaz osotu eban.

Ikasketaren ostean eta 17 urte eukezala, Roke ta Zulueta 'k sortu eben xeetasunezko makiñak egiteko langintzan edo tresnagintzan sartu zan bere ogibidearen arduruan, eta bere zeregiña banaketaren idaz-gelan, diru kontuetan eta langintzazko antolamentuetan bete ebazan.

Ezker aldetik eta beko lerrotik asita: 3.- Itziar Bernaola. 4.- Juanita Barroeta Amorrortu. 5.- Jon Aldekoa Atutxa. 8.- Jon Erdoiza Artetxe.

Begikoa izan zan beren gaiñeko agintarien artean eta maitatua langilleen aldetik.

Alango xeetasunezko makiñak egiteko edo tresnagintzazko lantegian lan eginda, bizitzazko ikasketak oso-tzerakoan, neurri orreikaz alegiñ onenean jokatu ezker artzen dan xeetasunezko trebetasuna, nai norberen izaerazko zentzuan, erritar, lagun, senitasun eta bizitzaren ordezk bideetatik ibiltzeko, zentzuzko xeetasun andietan egokitzen dabe norbera, eta alakoa izan zala egiten ebazan gauza guztietan, esaten dau bere emazte Juanitak.

1.951an Otsaillaren 4ko domekan euskal seme abertzale bezela eta gure izatezko oiturak iraun dagiezen alegiñean, Arratian Etxebarria'tar Jabierren zuzendaritzapean eta Aita Jose Domingo karmeldarren aolkularitzapean sortu zan abeslari taldeagaz egon zan, Santa Agedaren bezperan lenengoz urten ebenetik Bizkaiko errietatik abestuten.

Niri, Jon Andoni'ren seme Jonek, urrutizkiñeko mobilkorarren internetetik erakutsi eustan argazkian, abes-talde guztia "Laitoki"ren jende-belbil edo belbil-busaren aurrean dago atarata, berrogei berrogeita amar bat inguru, sasoiko Arratiar zar-gazteekin.

*Menditik perretxikoaz
etorritako Artea'ko talde
nagusia.*

1.954ko urtean 21 urte eukezala joan zan Jon soldauzkara eta 23 urteagaz etxeratu zan.

1.958an Ekaiñaren 12an ezkondu zan Barroeta ta Amorrortu'tar Juanitagaz, eta seme bi euki zituzen, Iñaki eta Jon.

Eta 1.999ko urtean zar-sarian sartuta, aurrera begira beren bizitzazko denborea, sendi, erre-kako arraintzan, mendiko eizan, perretxiko, "Gure Inguruko Sissak" elkarteagaz, eta lagunekaz

tabernan mus eta tutearen kartetako joku artean banandu eban maitetasunezko zentzu andiz denbora guztia.

Emen bearrezko aipatzea da, Jon Andonik euki eban lagun aundienetariko bat edo ta andiena zana ez bazan izan, Juanita'ren esanetan, euren senitarteko lez aipatzen ebalako.

Ernanitik Zornotzara etorritako Erdozia ta Artetxe sendiaren seme nagusia Jon izan zan

gazte au, guk erriko lagun artean geien "Ernani" ez izenagaz ezagutu genduana, eta ziurtasun guztiagaz ia esango neuke, Zornotzan Jon'en izenagaz iñork ez ebalaz ezagutu beren biziko lagun miñak Gorostizatar Juan Luis edo ta Kortabitartetar Jose luis langoak izan ezik.

Au be, bere gaztetasun ta gizontasunean nortasunezko pertsona edo benetako lagun ona ta trebea izan zan, Zornotzako Forjas eta

gero eurak sortu eben Tolsan forjaseko elkartean, lantegi bi orreitan lan egin ebana, eta Arteak 'ko alaba Abasolotar Pilarregaz ezkondu zanetik, Igorretik joanda Arteako sarreran ezker aldean lenengo dauan eta 13n zenbakia daukan emaztearen baserrian bizi ziran.

Emen kontuan artu bear da Juanita'ren lengusua Jose Luis Dañobeitia be, Jon bien lagun andi bat izanez gain, edozetarako beti prest euki ebalako.

Aldekoatar Jon eta Erdoziatar Jon biak erreka arraintza ta eiztaritzaren kanpotik mendizaletasun andikoak izanda askotan joaten ziran euren lagun ta emazteakaz Orozko, Gorbeira, Altube, Urbasa, Nafarroa ta Euskalerritik kanpo, Leon, Burgos, Soria, Santander eta abar, perretxikoaren billa, sendi baten txango edo ibillaldi bat lez.

1.998ko urte inguruan lagun biak ain trebeak izanda, eta euren senide, lagunuen artean eta ardandegi edo ta edaritegietan mus eta tute kartetako joku bitartez errian perretxiko zaletasunaren zabalkuntza ain bizi sortuta euki eban lez, elkarte bat sortzea asmatu eben.

Eta Juanitak, Jon Aldekoaren emazteak erakutsi eustan 1.999an Dagonillako illean "GURE INGURUKO SISAK" elkartearen BBK diru-etxeko aurrezkigutuna lenengo diruakaz zabaldu ebena.

Elkarteak, inguruko erri askotako kideak euki dauz 300 erkide euki arte, eta Jon ata guzti ez zan geldirik geratzen, 10 euro urteroko sari ordanagaitik ezagun guztiari eskeintzen eutselako SISA elkartearen agiria, kidetu zitezen.

Ez ziran edozein gauzagaitik kikiltzen eta lan asko euki arren, beste gauza batzuen artean, Domu Santuaren egunean egiten eben perretxikoaren erakusketa aundia BBK, Udala eta al eben laguntzagaz.

Perretxiko erakusketaren jai eder orreitan, eurak asmatutako perretxikoaren saldea be banatzen

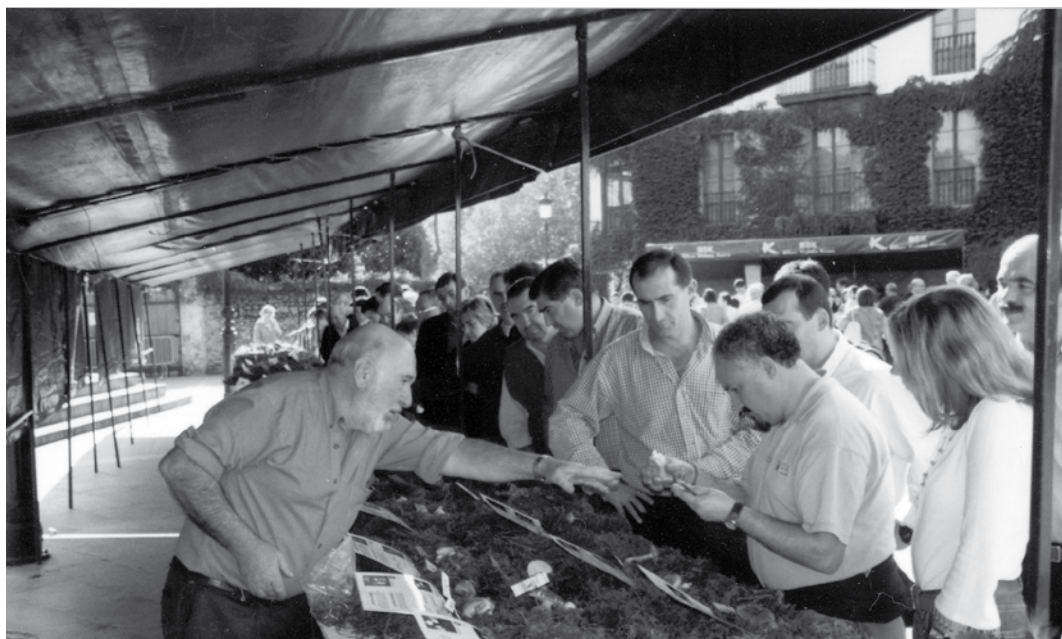
Jon Aldekoa Atutxa eta beren emaztea Juanita Barroeta Amorrortu, euren 50'eko urre-gorritzko eztegu egunean.

eben bertora joaten ziran guztiari, eta Juanitak esaten dau, ondo ezkututa daukiela saldagintza orren eginkizuna, beren atsegin edo lilluratasunekin jende geiago aurreratu dagian, perretxikoaren erakusketako jai orretara.

Gure bizitza baiña, Jaungoikoaren eskuetan dagoen lez, Berak esaten dausku nozarteraño iraun bear dogun gai-bizi oneitan, eta 2.007an Bagillaren 30ean Erdozia ta Artetxetar Jon il zan minbiziaren gaixotasunagaz, eta Aldekoa ta Atutxatar Jon bere lagun andiena, GURE INGURUTAKO SISAREN elkarteagaz gaurko egunerarte iraun arren, uts aundia eukin ebela esaten dau Juanitak Erdoziatar Jonen gabetasunagaz.

Nirekin artu emona.

Nik eneban ezagutzen, arik eta egun baten Barroetatar Klaudiok nire adizkideak, bere arrebaren etxera joan bear gendula esan arte.

Jon Aldekoa Atutxa, perretxikoaren erakusketa baten.

Gogoratzen naz, Jon eta Juanitaren etxe aurrean egon giñela, eta Klaudiok eurakaz berba egin ondoren, nirekin berba egin ebela mendi ta perretxikoaren gora beran, eta berba orreik izan ziran nigaz euki eban artu emon bakarra.

2.011n Lorailla'ren 18an, Aldekoa ta Atutxatar Jonen, gure alkarrizketatik denbora gitxi barru, etxetik ziza perretxikoaren billa bere berebillean urten da, ez daki iñork zelan, errepidearen alboko aldapa batetik jausi zan, buru barruan larri zauritu ta ertzaiñak elikotero baten Kurutzetako gaisotegira eroan eben.

Kurtzetetik Gorlizeko gaisotegira eroan eben, eta luzaroan Jonen egoaldian ez zalako aurrereldirik

agertzen, Klaudiok bere arrebari laguntzearen niri esan eustan ia zapatu baten Gorlizeko gaxo-etxera eroango nebazan. Andik aurrera ia zapatu guztietan eroan da adiskidetasunezko sendotasunetan sartu nintzan.

Il orduko aurreko zapatuan Jon ikusten egon giñela, Juanita negarrez asi jakun, berak eta guk be ikusten gendulako Jonen arnas artzeak larritasunean sartuta egon zirala. Eta guk usten genduan gertatu zan.

2.011'an 78 urte betetzeko eukezala Epailla'ren 13'an il zan Jon Andoni, Gorliz'eko gaisotegiaren 239 gelan.

Beko lerroaren ezker-aldeetik asita. 1.- Iñaki Aldekoa. 2.- Jesus Mari Barroeta. 3.- Ima Barroeta. 4.- Jesus Barroeta. 5.- Jon Aldekoa. / Beko aldetik, bigarren bigarren lerroan beko aldetik asita: 1.- Klaudio Barroeta. 2.- Bibiano Barroeta. 3.- Jon Andoni Aldekoa. 4.- Bitoria Amorrortu. 5.- Juanita Barroeta. / Eta goiko irugarren lerroan: 1.- Augusto Barroeta. 2.- Ines Markina. 3.- Mari Barroeta. 4.- Migel Barroeta. 5.- Patxi Barroeta.

*Juanita Barroetak,
biotza lerturik,
olantxe diño, xamur,
begiak bustirik:*

*-Yon Andoni, laztana,
senar maite-miña,
ostondu zara, ixil,
sortuz biotz-miña.*

*¡Lagun eidazu, goitik,
gozatuz samiña !*

KLAUDIOK

Bilbon, 2.012an-Jorrailaren 5'ean

Ainbat zor dautza Arteako erriak Aldekoa'tar Jon eta "GURE INGURUKO SISAK" elkarte alai eta adiskidetasunean zuzendu ta aurrera eroan dabenai, 300 erkidetatik ez daiten agertu baten bat, perretxikoaren zaletasunezko bide ingurutik erria alaitasunezko kidesunean oraiñarte lez aurrera iraun dagian.

Ni benetan poztuko nintzake eta Arteako erria batez be.

"AGUR !!"

"EGUN AUNDIRARTE"

Atutxa'tar Paul

Zornotza'n 2.012'an Jorraila'ren 5'ean